

Кузьмін О.С., Ходикіна І.Ю., Подольчак Н.Ю.

РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО МЕХАНІЗМУ ІНВЕСТИВАННЯ ОСВІТНЬОЇ СФЕРИ

Постановка проблеми Фінансово-господарська діяльність навчальних закладів та установ освіти здійснюється відповідно до Законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про позашкільну освіту», «Про професійно-технічну освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність» та інших нормативно-правових актів, що регламентують діяльність навчальних закладів у цій сфері.

Фінансовий механізм є сукупністю форм та методів створення та використання фондів фінансових ресурсів з метою забезпечення різноманітних потреб державних структур, господарських суб'єктів і населення [1, с. 275]. Складовими фінансового механізму виступають фінансове планування і прогнозування, фінансові показники, нормативи, ліміти і резерви, а також система управління фінансами [там само].

Основними джерелами фінансового забезпечення освіти відповідно до чинного законодавства є:

- кошти державного та місцевих бюджетів;
- кошти юридичних і фізичних осіб, громадських організацій та фондів, у тому числі спонсорські, благодійні внески і пожертвування;
- кошти галузей національної економіки;
- кошти від надання навчальними закладами та установами додаткових освітніх та інших послуг;
- гранти;
- кредити на розвиток навчальних закладів усіх рівнів та здобуття освіти;
- кошти від здійснення навчальними закладами економічної діяльності, регламентованої державою.

Фінансування освітньої діяльності державних навчальних закладів освіти за рахунок коштів державного бюджету здійснюється Міністерством освіти і науки України та іншими центральними органами виконавчої влади, в підпорядкуванні яких знаходяться навчальні заклади освіти, у відповідності з державним замовленням (контрольними цифрами) на підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації працівників, виходячи з встановлених державних, у тому числі галузевих, нормативів фінансування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій Діяльність навчальних закладів та установ, базованих на приватній формі власності, фінансується його засновниками (засновником) та споживачами освітніх послуг.

Як показують дослідження Верхогляд Н.І., у процесі формування ринкових відносин необхідним є впровадження такого фінансово-економічного механізму, який би в результаті поєднання ринкового та державного регулювання у сфері вищої освіти забезпечував його ефективне використання, всебічний розвиток освіти, посилення його впливу на економічне зростання і рівень життя населення, сприяння прискореному розвитку НТП і насамперед розвитку людини й задоволення її потреб [2, с. 8].

Фінансування вищої освіти спрямоване на підвищення її якості й адекватності сучасним вимогам і проводиться з різних джерел. Контингент студентів за джерелами фінансування протягом 2002/2003 н.р. розділено так [14, с. 14]: у вищих навчальних закладах I-II рівнів акредитації 51,3 % студентів навчаються за кошти державного бюджету, 35,5% - за кошти фізичних та юридичних осіб, 11,7% - за кошти місцевого бюджету, 1,5% - за галузеві кошти; у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації 54,9% студентів навчаються за кошти державного бюджету, 43,0% - за кошти фізичних та юридичних осіб, 0,4% - за кошти місцевого бюджету, 1,7% - за кошти зацікавленої галузі (таблиця 1). Кожний другий студент є інвестором системи вищої освіти, він навчається за власні кошти. Не змінилися ситуація у 2004/2005 навчальному році згідно із аналізом фінансування по КПКВ 2201160 "Підготовка кадрів вищими навчальними закладами III і IV рівнів акредитації за січень-жовтень 2005 рік.

Таблиця 1. Фінансування освіти в Україні [3, с. 120]

Показники	Роки			
	2000	2001	2002	2003
Загальні видатки зведеного бюджету, млн. грн	48148.6	55528.0	60318.9	75655.3
На освіту всього, млн. грн	7085.5	9557.1	12269.0	14956.6
На вищу освіту, млн. грн.	2285.5	3046.6	4167.0	4619.8
У % до загальних видатків	4.7	5.5	6.9	6.1
У % до ВВП	1.3	1.5	1.9	1.8
У % до видатків на галузь	32.3	31.9	34.0	30.9

Постійно зростає сама вартість платного навчання. Згідно статистики за період 1998-2001 рр. номінальна вартість платних послуг вищої школи зросла більш ніж у два рази.

Як свідчать наукові дослідження, підвищення рівня освіти за рахунок налагодження стабільного фінансування впливає на зростання національного доходу [2, с. 12-13]. Дослідження виявили, що за аналізований період зростання витрат на освіту на 95 % привело до збільшення «віддачі» даних витрат на 92%, зокрема підвищення рівня освіти сприяло збільшенню чистого національного доходу на 24543 млн. грн.

РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО МЕХАНІЗМУ ІНВЕСТУВАННЯ ОСВІТНЬОЇ СФЕРИ

(53.80%), а зростання фондоозброєності праці – збільшенню чистого національного доходу на 28561,26 млн.грн. (62,62%) [2, с. 13].

Відомо, що включно до 2004 р. частка держави у фінансуванні університетів сягала 40%, а плата за навчання юридичних та фізичних осіб перевищувала 55%. Такого співвідношення у фінансуванні немає ніде у світі. Навіть у США співвідношення є на користь державного фінансування (табл. 2) [3, с. 37]. Лише з приходом нової влади співвідношення змінилося. Державне фінансування досягло 60%.

Таблиця 2. Структура бюджету ВНЗ, %

Країна	Держава і місцева влада	Плата за освіту	Інші надходження (у тому числі НДДКР)
Велика Британія	62	12	26
Канада	70-85	11	29 – 4.0
Голландія	90	-	Н/д
Німеччина	95	-	Н/д
США – державні ВНЗ	59	14	27
США – приватні ВНЗ	20	38	42
Україна	40	55	5

Максимум ефективності витрат на вищу освіту показує, що механізм взаємодії підсистеми вищої освіти з підсистемою матеріального виробництва дозволяє достатньо помітно збільшити народногосподарську ефективність витрат на вищу освіту. Наукові дослідження, які проводилися вітчизняними вченими виявили, що за проаналізований період (2001-2003 рр.) зростання витрат на освіту на 59% призвело до збільшення “віддачі” даних витрат на 92% [2, с. 13]. Суспільство значно виграє, вкладаючи кошти в розвиток освіти, й отримує при цьому певну віддачу на витрачені кошти. За аналізований період підвищення рівня освіти значно вплинуло на зростання національного доходу (табл. 3) [2, с.14].

Таблиця 3. Співвідношення між витратами на освіту і приростом національного доходу за рахунок зростання рівня освіти

Показники	Роки		
	2001	2002	2003
Витрати на освіту, тис. грн	9596, 93	12645.36	15267.224
В % до чистого національного доходу	5.70	6.78	7.20
Частка національного доходу, отримана за рахунок підвищення освіти	11907.58	14522.51	36450.58
В % до національного доходу	7.16	7.79	17.20
“Віддача” на 1 грн витрат на освіту, грн	1.24	1.15	2.38

Формулювання цілей статті удосконалити існуючий механізм інвестування освітньої діяльності шляхом впровадження нових елементів системи інвестування.

Виклад основного матеріалу дослідження Як відомо, інвестування може здійснюватися із двох джерел: внутрішнього та зовнішнього. Внутрішнє інвестування може формуватися за рахунок прибутку отриманого від розміщення вільних коштів на рахунки депозитів у банках; здачі в оренду приміщень; реалізація наукових продуктів та проектів; надання освітянських послуг та інших видів економічної діяльності, що незаборонена чинним законодавством.

Зовнішні джерела розвитку фінансового механізму повинні включати: державне фінансування; отримання грантів та фінансової допомоги; допомога спонсорів, збільшення статутного фонду власником (власниками) навчальних закладів, отримання кредитів тощо.

Для розвитку фінансового механізму фінансування освітньої сфери необхідно широко використовувати методологію фінансового менеджменту. Проблеми, які тут виникають насамперед є нормативно-законодавчого характеру, оскільки бюджетна установа не може бути прибутковою і відповідно займатися усіма видами підприємницької діяльності.

Сьогоднішні зміни у Вищій школі характеризуються запровадженням багатоканального фінансування вищої освіти, у тому числі розширенням платного навчання. Надходження у вищій школі повинні бути з багатьох джерел – чим різноманітніші джерела, тим менша ймовірність того, що вища школа постраждає від входження до Болонського процесу. Розширення платного навчання буде продовжуватися і у найближчому майбутньому, оскільки в Болонському процесі передбачено можливість забезпечення навчання протягом усього життя (освіта дорослих). Відповідно було розроблено проект Закону «Про освіту дорослих (освіту впродовж життя)» [4, с. 130-144]. З впевненістю можна прогнозувати, що спектр послуг, які надаються у освітній сфері зростатиме. Тому необхідно складати інвестиції у розвиток нових видів освітніх послуг, які матимуть попит в недалекому майбутньому. З іншого боку, як уже зазначалось вище, для

конкурентоздатності вітчизняного освітнього комплексу необхідні інвестиції, насамперед, у розвиток інфраструктури та матеріально-технічної бази.

Іншим внутрішнім стимулом до активізації інвестування вітчизняного наукового комплексу є проблема демографічного характеру. Зменшення рівня народжуваності може призвести до того, що більшість початкових закладів суттєво зменшать прийом студентів. Відповідно до статистичних даних найближчі десять років випускників шкіл зменшиться приблизно у двічі і навіть при сьогоднішніх рівнях прийому студентів українськими ВНЗ число місць буде перевищувати кількість випускників школи. Це може призвести до серйозних фінансових труднощів у вищій школі.

Якщо зараз не почати вкладати кошти у освітній комплекс, то ми можемо втратити весь науково-освітній потенціал, який накопичувався протягом багатьох століть на Україні. Основні причини нагальності інвестування у вітчизняний освітній комплекс наведено на рис. 1.

Сфера освіти із бюджетної системи у сьогоднішніх умовах перетворюється на суб'єкт змішаної економіки. Навчальні заклади стають підприємницькими комплексами і беруть участь у конкурентній боротьбі [2, с. 9]. Протягом 90-х років минулого століття багато освітніх закладів вивчивши кон'юктуру ринку, сформували ефективний механізм інвестування, що дало можливість компенсувати дефіцит бюджетних коштів та оновити навчально-матеріальну базу за рахунок набору студентів на комерційне навчання. Однак при цьому в боротьбі за студента часто знижується якість навчання, а деякими ВНЗ використовувались демпінгові ціни. Окремі вчені говорять про те, що відбувся дисбаланс у забезпеченні рейтингових і не рейтингових спеціальностей [2, с. 16], однак тут слід вказати на те, що за рахунок рейтингових спеціальностей у ВНЗ „вижили” інші нерейтингові.

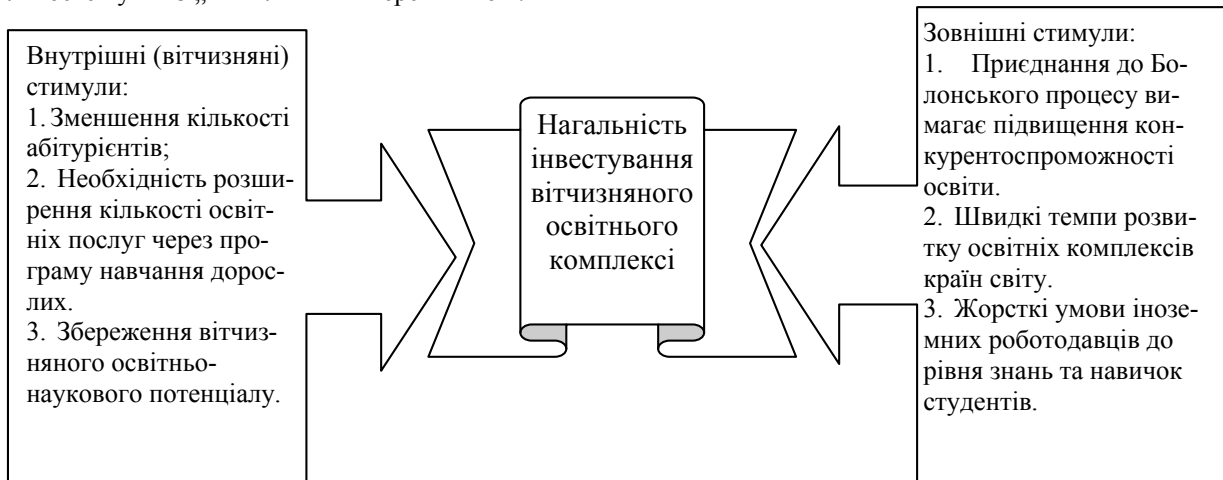

Рис. 1. Причини необхідності інвестування вітчизняного освітнього комплексу

Фінансовий механізм переливання з одного напрямку підготовки, спеціальності у інші має багато різних вад. Одна з найбільших полягає в тому, що він не стимулює розвиток як рейтингових, так і не рейтингових спеціальностей. Непопулярні факультети знають, що вони отримують свій „прожитковий мінімум” і їм більше нічого не потрібно, а популярні факультети усвідомлюючи, що в них заберуть зароблені кошти, втрачають всякі мотиваційні стимули у пошуку фінансових ресурсів. Внаслідок зниження рівня важливої рушійної сили ринкової економіки – мотивації, рівень освітніх послуг падає. Тому, сучасний фінансовий механізм необхідно сформувати таким чином, щоб „вижили” непопулярні спеціальності, які є необхідними для розвитку економіки країни, а популярні - мали можливість власного розвитку: - підвищення якості навчального процесу, оновлення матеріально-технічної бази, підвищення кваліфікації працівників, розбудова інфраструктури тощо.

На засадах проведених досліджень пропонуємо запровадити систему, при якій не менше як половину зароблених коштів залишалася на потреби підрозділів, що їх заробили. Зрозуміло, що використання такої схеми потребує проведення ревізії та глибоких змін у вітчизняній сфері контролювання. Питання дотримання фінансової дисципліни керівниками підрозділів суб'єктів, які надають освітні послуги, можна легко вирішити.

Іншу частину фінансових ресурсів доцільно вкладати у цільові проекти. Необхідно визначити, які спеціальності користуються попитом на ринку праці сьогодні, а які в майбутньому враховуючи регіональні аспекти розвитку економіки. Цільове кредитування змусить керівників підрозділів активно боротися за право отримання коштів для реалізації власного проекту. Такими кардинальними та рішучими діями, які мають на меті ввести ринкові принципи та засади фінансового менеджменту у діяльність підрозділів, можна підвищити якість вітчизняної освіти. Якщо окремі спеціальності не матимуть особливих перспектив, їх слід закрити і вирішувати соціальні проблеми, які при цьому постануть. Разове вирішення соціальних проблем є менш затратною процедурою ніж постійне фінансування застарілої спеціальності, напряму підготовки фахівців.

Зміни, які закладені у законах України «Про освіту» й «Про вищу освіту», передбачають підвищення фінансової автономії та самостійності ВНЗ. Передусім йдеться про зміни до Закону «Про освіту», а саме:

слід розробити такі заходи щоб у державному бюджеті фінансування освіти обраховувалося не від національного доходу (10%), як нині, а від ВВП. Це збільшить частку державного фінансування в кошторисі витрат ВНЗ [3, с. 36-37]. Слід посилити можливості місцевих рад щодо надання фінансової допомоги ВНЗ, звільнення їх від оподаткування землі, на якій розташовані бази відпочинку, спортивні споруди, надання пільг зі сплати ПДВ, податку із прибутку. Доцільно передбачити зняття п'ятикратних штрафних санкцій за невчасно сплачені кошти за використану електроенергію, комунальні послуги тощо (відповідно до пропонувань змін до Бюджетного та Земельного кодексів, законів України «Про податок на додану вартість», «Про прибуток підприємств», «Про електроенергетику», «Про оподаткування власників транспортних засобів») [3, с. 37].

З метою налагодження фінансового механізму інвестування освітньої діяльності слід активніше залучати до фінансування юридичних осіб - підприємства, організації, установи, підприємців. Так, у економічно розвинених країнах активно діють спонсорські ради, які крім надання ВНЗ рекомендацій щодо змін у навчальному процесі активно вирішують фінансові проблеми. В Україні така спонсорська рада створена у НаУКМА за участю провідних вітчизняних підприємців та західних донорів. Для більшого рівня мотивації підприємців доцільно було б внести зміни до Господарського кодексу України. Зокрема суми фінансових коштів, які направляються на інвестування освітянських проектів, слід було би враховувати як витрати підприємств та звільняти від оподаткування податком на прибуток. Має зміст звільнити від оподаткування передачу матеріально-технічних ресурсів з балансу суб'єктів господарської діяльності на баланси ВНЗ, ввести диференційований податок на прибуток працівників протягом перших років їхньої професійної діяльності за непопулярними спеціальностями і за умови, що вони влаштувались за спеціальністю.

Свою чергою ВНЗ повинні самостійно знаходити способи взаємодії з бізнес-структурами. Так, зокрема доцільно створювати у ВНЗ Консультаційні ради (наприклад, така рада формується у Національному університеті „Львівська політехніка”), Асоціації випускників, Спонсорські ради, в яких одним із видів діяльності було б надання матеріально-технічної та спонсорської допомоги ВНЗ. Такі ради могли б встановлювати вимоги до навчальних програм з метою адаптації навчального процесу до ринкових умов. Досвід роботи Консультаційної ради інституту економіки і менеджменту Національного університету „Львівська політехніка” показує, що участь бізнесменів, політиків, видавців, провідних науковців, знаних культурних діячів та громадських лідерів дозволить підвищити власний імідж активних громадських діячів, мати пріоритет у наймі на роботу фахівців, яких готують ВНЗ, спільно вирішувати проблеми суспільно-культурного та наукового характеру, а також реалізувати спільні бізнес та суспільні проекти.

Іншим джерелом фінансування є оптимізація використання фінансових ресурсів ВНЗ, а саме: закриття безперспективних спеціальностей, укрупнення ВНЗ з метою економії адміністративних витрат, більша автономія ВНЗ у сфері використання зароблених фінансових ресурсів з метою підвищення їхньої мотивації. У ВНЗ III-IV рівнів акредитації на початок 2003/2004 рр. не було зараховано на навчання жодного студента зі 113 спеціальностей (композиційні та порошкові матеріали, покриття; металознавство; динаміки і міцність машин, інструментальне виробництво тощо). Зрозуміло, що при прийнятті таких рішень (закриття непопулярних спеціальностей, напрямів) необхідні будуть інвестиції для вирішення соціальних проблем.

ВНЗ мають можливість зекономити на проведенні тендерів та закупівлі матеріально-технічних ресурсів з метою забезпечення безперебійності та високого рівня навчального та наукового процесів. При проведенні тендерів ВНЗ могли б об'єднуватись у асоціації і закупувати партії матеріально-технічних ресурсів більшими партіями, що дало можливість отримати знижку на обсягах закупівлі.

ВНЗ не використовують також різні форми кредитування. Залучення кредитів дозволило б багатьом проектам вітчизняних науковців принести значні надходження до власних освітніх закладів та бюджету держави. Наприклад, зараз гостро стоїть проблема забезпечення навчального процесу сучасним обладнанням технічних спеціальностей та напрямів. Для цього можна скористатися лізингом для отримання сучасного обладнання та технічних засобів.

Величезним є резерв використання коштів у сфері діяльності адміністрацій ВНЗ. Як відзначалося у висновках до підрозділу 1.3, штати безпідставно «роздуті», що спричиняє дублювання функцій. Наприклад, відділ кадрів у ВНЗ часто дублює функції відділу кадрового забезпечення навчально-методичного управління ВНЗ. Відділ кадрового забезпечення набирає працівників, укладає контракти, а відділ кадрів фактично лише готує накази та їх зберігає. Ця функція «зберігачів наказів» може бути повністю переданою у відділ кадрового забезпечення. Внаслідок цього вивільняться кошти для інвестування у розвиток ВНЗ. Значний обсяг вивільнених коштів можна отримати шляхом введення сучасних внутрішніх інформаційних систем у ВНЗ, які б об'єднали існуючі бази даних бухгалтерії, відділу кадрового забезпечення, навчально-методичного управління, списки склади студентів та бази даних успішності студентів, бази даних кафедр, вчених рад тощо.

Університети повинні, як зазначалося у розділі 2.3, підвищити мотивацію працівників з метою зростання якості наукових та начальних продуктів, що дозволить їх реалізувати на ринку та збільшити обсяги доходів.

Трансформація освітньо-наукового комплексу України в контексті входження в Болонський процес відкриває нові джерела зовнішнього інвестування. Численні гранти, фондові допомоги та спонсорські кошти стали реальністю для українських ВНЗ. Однак використання цих джерел наштовхується на кадрові проблеми української освітньої сфери (незнання іноземних мов вітчизняними педагогами), а також відсу-

тність мотиваційного механізму з боку самих суб'єктів, які надають освітні послуги. Адміністратори суб'єктів освітніх послуг повинні зрозуміти, що отримання наукового чи навчального гранту є інвестицією і, відповідно, вимагає стимулювання керівників, науковців за допомогою надбавок, які виграли грант.

Слід пам'ятати, що одним з головних елементів фінансового механізму є фінансове планування і прогнозування. Для того, щоб успішно визначити потреби у фінансах в освітній сфері необхідно науково обґрунтувати потреби у фахівцях за різними спеціальностями та створити єдиний державний інформаційний банк даних щодо потреби ринку у фахівцях. При розробці такого банку даних слід враховувати регіональні аспекти розвитку економіки. Подібні всеукраїнські банки даних необхідно створити для працевлаштування підготовленого фахівця, об'єктів проходження практики тощо.

Розробляти моделі щодо прогнозування обсягу фінансування є надзвичайно важким завданням, в багатьох випадках навіть неможливим для реалізації. Це пов'язано з тим, що фінансування, яке закладається у державному бюджеті залежить від великої кількості факторів, передбачити які надзвичайно важко. Найголовніший із них - це політична ситуація в країні, оскільки бюджет Україні став скоріше політичним інструментом боротьби між різними силами, ніж прагматичним, науково обґрунтованим фінансовим планом життя країни. Тому використовувати фінансове прогнозування за таких обставин на нашу думку недоцільно.

Важливою проблемою є дотримання фінансової дисципліни суб'єктів, які надають навчально-наукові послуги. Так, у 2003 р. проведено ревізії та перевірки на 12,8 тис. об'єктах бюджетної сфери, і майже на кожному другому з них виявлено фінансові порушення у використанні коштів, призначених на виплату заробітної плати, а загальна сума незаконних видатків становила понад 10,5 млн грн [3, с. 128]. Тому контролювання у фінансовому механізмі інвестування освітньої сфери повинно будуватися на методах, що упереджують незаконні дії чи бездіяльність керівників даної сфери. Для цього доцільно ввести інформаційну систему, яка дозволяє моніторити діяльність суб'єктів освітньої сфери. Відповідно це потребує визначити основні реперні точки, за якими проводитиметься контроль. Так, виявленні зловживань у фінансово-економічній сфері в західних країнах контролюючий орган присилає свого працівника, який має одоосібне право підпису на усіх фінансових документах.

Для уникнення зловживань доцільно підвищити рівень мотивації керівників. Практика свідчить про те, що окремі види суспільних послуг, які надаються ВНЗ як бюджетними установами, можуть ефективніше здійснюватись саме на ринкових засадах, без державного втручання у весь процес їх фінансування. Проте на сьогодні надання бюджетними закладами освіти платних послуг, практично, не створює їм додаткових «дивідендів» та ніяк не закріплює їх самостійність, оскільки ці заклади зобов'язані виконувати ненормативні акти, інструкції і розпорядження. В іншому випадку це буде бюджетним правопорушенням [5, с. 130].

Усі пропозиції щодо удосконалення фінансового механізму інвестування освітньої сфери приведені на рис. 2.

На рисунку форми формування інвестиційних ресурсів класифіковано за джерелами виникнення, а саме: зовнішнє та внутрішнє джерела. Також другий блок складається з удосконалених організаційно-економічних методів інтенсифікації інвестування освітньої сфери, які розглядалися в даному підрозділі.

Висновки та перспективи подальших досліджень. В статті вироблені пропозиції щодо удосконалення фінансового механізму інвестування освітньої сфери розглядаючи освітню сферу як систему із підготовки спеціалістів. Значний резерв для удосконалення механізму є у оптимізації функціонування системи до підготовки спеціалістів. Інші удосконалення можуть бути отримані шляхом впровадження маркетингових підходів до формування фінансового механізму.

Подальші дослідження повинні стосуватися розробки проблеми встановлення чітких критеріїв управління фінансовими ресурсами при інвестуванні освітньої сфери, а також норми самого фінансового механізму діяльності ВНЗ.

Источники и литература

1. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Смовженко Т.С. Фінансовий словник. – Львів.: Видавництво «Центр Європи», 1997. – 576 с.
 2. Верхогляд Н.І. Управління конкурентоспроможністю вищої освіти в процесі формування людського капіталу // автореферат дисертації на здобуття ступеня д.е.н.. – Дніпропетровськ. – 2005. – 32 с.
 3. Нейматов Я.М. Образование в XXI веке: тенденции и прогнозы. – М.: Алгоритм, 2002. – 479 с.
 4. Основні засади розвитку Вищої освіти України в контексті Болонського процесу (документи і матеріали 2003 – 2004 рр.) // за редакцією В.Г. Кременя. – Тернопіль: Видавничо поліграфічний центр ТДПУ, 2004. – 147 с.
- Комюніке конференції міністрів вищої освіти. Берлін 19 вересня, 2003 року.

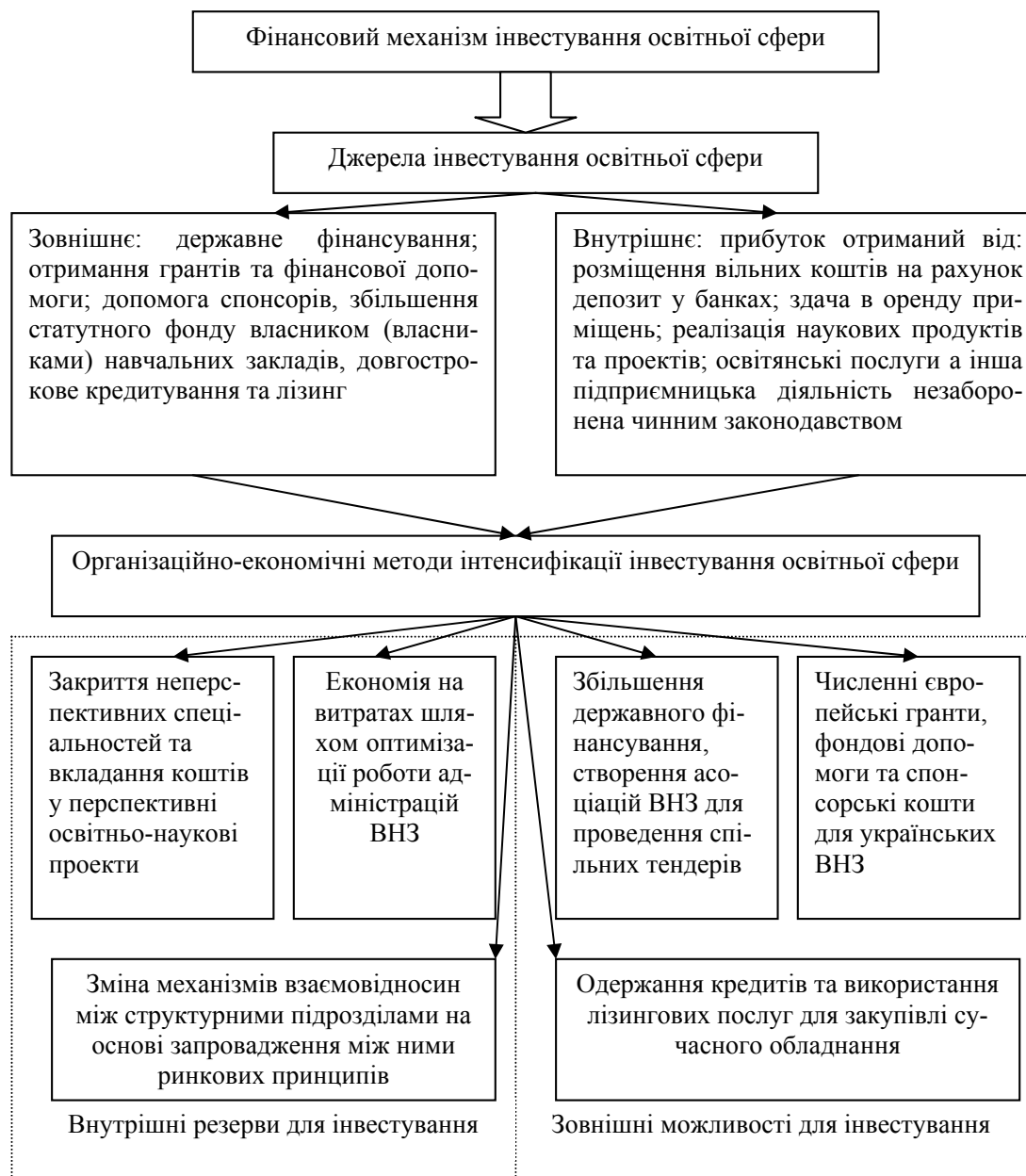

Рис. 2. Удосконалення фінансового механізму інвестування освітньої сфери

Пожусва Т.О. Довженко Ю.С. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ АКТИВІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

В умовах виходу економіки України з кризового стану надзвичайно важливого значення набуває активізація інноваційно-інвестиційної діяльності, оскільки без цього неможливо здійснити прогресивні структурні зрушення в економіці, провести оновлення реального сектору, підвищити конкурентоспроможність та забезпечити сталий соціально-економічний розвиток держави.

Проблемам інноваційно-інвестиційної політики присвячено дослідження багатьох відомих вітчизняних та іноземних учених-економістів. Фундаментальний аналіз інвестиційного процесу в умовах ринку проводиться у працях Дж. М. Кейнса, І. Фішера, Л. Койка, Д. Йоргенсона, В. Міта, Л. Т. Гайера та інших. За умов формування ринкових відносин дана проблема розробляється багатьма вітчизняними вченими, про що свідчать роботи В.П. Александрової, О.М. Алімової, О.І. Амоши, М.С. Герасимчука, М.П. Денисенка, С.І. Дорогунцова, А.О. Заїнчовського, М.І. Іванова, І.І. Лукінова, О.М. Паламарчука, А.А. Пересади, С.Ф. Покропивного, С.Я. Салиги, А.І. Сухоруква, Н.В. Тарасової, М.Г.Чумаченка, Г.А. Швиданенко, В.Я. Шевчука та інших [14, с. 190-191]. Однак чимало питань удосконалення організаційно-економічного механізму й активізації інноваційно-інвестиційної діяльності залишаються невисвітленими і потребують теоретичного, методичного й практичного вирішення. Нинішній механізм регулювання інноваційно-інвестиційної діяльності поки що не повною мірою відповідає сучасним вимогам і не має необхідної комплексної методологічної бази. Не відпрацьовано концептуальні питання й такі напрями, як регулювання фінансового аспекту інвестиційного процесу відтворе-